

**You have downloaded a document from
RE-BUS
repository of the University of Silesia in Katowice**

Title: Trzy dekady czyli o jednej z bibliotek rusycystycznych w Polsce

Author: Beata Michta

Citation style: Michta Beata. (2008). Trzy dekady czyli o jednej z bibliotek rusycystycznych w Polsce. W: M. Kycler, D. Pawelec (red.), "Biblioteka otwarta : wczoraj i jutro Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego" (S. 299-309). Katowice : Oficyna Wydawnicza Wacław Walasek.

Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Bez utworów zależnych Polska - Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Trzy dekady czyli o jednej z bibliotek rusycystycznych w Polsce

Każdy jubileusz jest okazją do wspomnień, a jednocześnie sposobnością do dokonania oceny Jubilata. W 2006 minęło trzydzieści lat istnienia i działalności Biblioteki Instytutu Filologii Wschodniosłowiańskiej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Samodzielny rozdział jej funkcjonowania został zamknięty 1 I 2007 zgodnie z Zarządzeniem Rektora UŚ z 2006¹.

Rys historyczny

Biblioteka Instytutu Filologii Wschodniosłowiańskiej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach powstała w 1976 jako specjalistyczna biblioteka Instytutu Filologii Rosyjskiej (BIFR). Była jedyną w ówczesnym województwie katowickim biblioteką posiadającą i systematycznie gromadzącą księgozbiór z zakresu rosyjskiej literatury pięknej, literaturoznawstwa, językoznawstwa oraz kulturoznawstwa i folkloru rosyjskiego, a także tłumaczeń literatury rosyjskiej na inne języki, w tym przede wszystkim na język polski. Od 1 VIII 1976 rozpoczęto w niej prace zmierzające do uruchomienia przede wszystkim działu udostępniania. W ciągu dwóch miesięcy przygotowano magazyny, wyselekcjonowano księgozbiór czytelni, opracowano jej katalog. Otwarcie wypożyczalni nastąpiło 7 X 1976. Kierowanie nowo powstałą jednostką powierzono Zofii Durajowej. Jej następczynią była Grażyna Wilk. Dzięki ogromnemu zaangażowaniu G. Wilk udało się skompletować jeden z najlepszych księgozbiorów rusycystycznych w Polsce. Od 1996 Biblioteką kierowała Beata Michta. Personel Biblioteki tworzyli głównie absolwenci studiów humanistycznych, filologicznych. Ogółem w 1976–2006 pracowało w niej 40 pracowników, od 2000 zatrudnione były w niej trzy osoby na pełnych etatach. Ostatnie dziesięć

¹ Zarządzenie nr 58/2006 z dn. 14 XII 2006 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w sprawie przekształcenia struktury organizacyjnej bibliotek specjalistycznych Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Śląskiego.

ciolecie istnienia Biblioteka wykorzystwała głównie na uporządkowanie księgozbioru, zwłaszcza ogromnego zasobu dotychczas jeszcze nieopracowanych darów (ponad 6 tys.) oraz zagospodarowanie dubletów. Początek XXI wieku to również okres wdrożenia systemu bibliotecznego PROLIB². Od V 2000 BFW rejestrowała swoje zbiory w sposób elektroniczny, a od 2006 wprowadzała swoje zasoby również do centralnego katalogu NUKAT.

W pierwszym roku działalności Biblioteki zarejestrowano 680 czytelników, odnotowano 6530 wypożyczeń³. Czytelnię odwiedziło ponad 7 tys. czytelników, którzy na miejscu skorzystali z ponad 11000 książek i ponad 5000 czasopism.

Księgozbiór BFW liczył wtedy ponad 21 tys. woluminów, z czego ponad tysiąc stanowił zbiór czytelniany od tej pory ustawicznie aktualizowany i uzupełniany. Załącznikiem księgozbioru BIFR były zbiory wyodrębnione i przekazane z Biblioteki Instytutu Filologii Obcych (BIFO) – 20552 woluminy. W ciągu trzydziestu lat BFW zgromadziła księgozbiór liczący 62060⁴ woluminów oceniony jako filologiczny o specjalności filologia rosyjska.

Biblioteka nie posiadała odrębnego lokalu. Razem z Instytutem, jako jego częścią mieściła się w budynku przy ul. Żytniej 12 w Sosnowcu, zajmując powierzchnię 272,14 m², z czego 2/3 stanowiły magazyny i czytelnia. W kolejnych latach BIFR przemienne zyskiwała i traciła powierzchnię.

Ważną rolę w tworzeniu tej placówki odegrali pracownicy Instytutu Filologii Rosyjskiej. Na podkreślenie zasługuje ogromna troska i daleko idąca pomoc ze strony władz Instytutu, z jaką biblioteka spotykała się na co dzień. Przejawiało się to m.in. w realizacji polityki gromadzenia wyznaczonej przez kierunki badań prowadzonych w IFR oraz dydaktykę. Pracownicy IFR współpracowali w gromadzeniu, tworząc dezyderaty, pomagali w opracowaniu zbiorów (klasyfikacja). Od momentu powstania BIFR działała też czteroosobowa Komisja Biblioteczna, której przewodniczącym był prof. dr hab. Stanisław Poręba. W XI 1978 Bibliotekę połączono z Biblioteką Filologii Obcych (BIFO), w ramach wspólnej administracji Biblioteka prowadziła własną działalność (gromadzenie, opracowanie, udostępnianie z odrębnej wypożyczalni).

² System PROLIB został wprowadzony do Biblioteki Głównej UŚ już w 1998, a następnie jego poszczególne moduły zostały stopniowo wdrażane do pozostałych bibliotek specjalistycznych.

³ Wszystkie dane statystyczne pochodzą z opisowych sprawozdań rocznych przekazywanych Dyrektorowi Biblioteki Głównej UŚ oraz Sprawozdań dla GUS K-04.

⁴ Księgozbiór własny, tj. zarejestrowany w inwentarzu BFW i stanowiący jej majątek. Oprócz niego BFW przechowywała, opracowywała i udostępniała 8600 woluminów z innych inwentarzy (BG, BIFO) oraz 964 nadbitek i 209 kserokopii. Zatem razem w BFW znajdowało się 81506 woluminów (stan na 31 XII 2006).

W X 1979 zgodnie z Zarządzeniem Rektora z dn. 4 X 1979 Biblioteka Instytutu Filologii Rosyjskiej została wyłączona z Biblioteki Filologii Obcych Wydziału Filologicznego i odtąd działała już samodzielnie jako biblioteka instytutowa do końca 2006.

Od roku akademickiego 1998/1999, kiedy rozszerzono kierunki badań i nauczania o pozostałe literatury i języki Słowian Wschodnich, Instytut zmienił nazwę (odtąd Instytut Filologii Wschodniosłowiańskiej (IFW)). Ta zmiana spowodowała również zmianę nazwy Biblioteki (BFW), która rozszerzyła profil gromadzenia, uzupełniając swój zbiór przede wszystkim o piśmiennictwo ukraińskie.

Biblioteka była częścią Instytutu i administracyjnie podlegała jego Dyrektorowi. Była też jedną z wielu bibliotek specjalistycznych należących do systemu biblioteczno-informacyjnego Uniwersytetu Śląskiego. O strukturze i podstawowych zadaniach Biblioteki informował Statut Uniwersytetu Śląskiego – rozdział 6⁵, bardziej szczegółowo regulamin organizacji pracy biblioteki i inne regulaminy wewnętrzne⁶. Biblioteka swoje statutowe zadania realizowała poprzez służbę pracownikom nauki i studentom, tworząc dla tej grupy użytkowników warsztat pracy, wspierała procesy naukowe, badawcze, dydaktyczne i edukacyjne.

W IV 2000 księgozbiór czytelni został połączony z innymi czytelnianymi zbiorami (anglistycznym, romanistycznym, slawistycznym), powstała jedna wspólna Międzyinstytutowa Czytelnia Neofilologiczna. Takie rozwiązanie stało się załączkiem do późniejszego połączenia wszystkich bibliotek neofilologicznych. Od I 2007 działa już jedna Biblioteka Wydziału Filologicznego UŚ w Sosnowcu⁷.

Zbiory – wielkość, charakterystyka

W ciągu trzydziestu lat BFW zgromadziła ponad 60 tys. woluminów. Tendencje rozwojowe przypadły na lata 80-te XX wieku. Były to lata intensywnego gromadzenia księgozbioru. Średnio rocznie do Biblioteki wpływało ponad 3 tys. książek.

⁵ *Statut Uniwersytetu Śląskiego*. Katowice, 1992, s. 25–28, aktual.: Uchwalony przez Senat Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach w dn. 27 VI 2006.

⁶ A. Majewska, M. Szyda: *Oczekiwania studentów w zmieniających się bibliotekach na przykładzie trzech bibliotek wydziałowych Politechniki Częstochowskiej*. W: *Biblioteki naukowe w kulturze i cywilizacji*. T. 1. Poznań 2005, s. 154.

⁷ Druga Biblioteka Wydziału Filologicznego UŚ mieści się w Katowicach, powstała w wyniku połączenia Biblioteki Polonistycznej, Bibliologicznej i Filologii Klasycznej.

Tabela 1. Zasoby BFW (1976–1999)

Rok	Liczba woluminów	Liczba tytułów czasopism bieżących
1976	21.624	48
1980	44.279	107
1985	61.497	174
1990	79.708	153
1995	58.304	98
1999	58.796	90

Tabela 2. Zasoby BFW (2000–2006)

Rok	Liczba woluminów	Przyrost w ciągu roku	Liczba tytułów czasopism bieżących
2000	59.024	316	59
2001	59.283	313	43
2002	59.833	557	41
2003	60.154	762	38
2004	60.693	563	38
2005	61.559	876	36
2006	62.060	620	35

Największy spadek przyrostu księgozbioru nastąpił w 1992 (tylko 740 woluminów), później tylko przez dwa kolejne lata przyrost wynosił nieco ponad tysiąc woluminów rocznie, a już w 1996–2006 średnie roczne wpływy wahały się w granicach 500–700 woluminów⁸.

Biblioteka prenumerowała średnio ponad 100 tytułów czasopism rocznie. Były to w większości rosyjskie czasopisma naukowe z zakresu językoznawstwa, metodyki nauczania języka rosyjskiego jako obcego oraz literackie, a także prace rosyjskich ośrodków naukowych. Ich liczba zaczęła drastycznie maleć pod koniec lat 90-tych XX stulecia. Listy prenumerowanych czasopism zostały poddane ostrej selekcji, ale skreślone tytuły posiadały swój elektroniczny odpow-

⁸ Por art. A. Osiewalska, K. Dradra, S. Matuszewski: *GUS o bibliotekach naukowych*. <http://www.oss.wroc.pl/biuletyn/ebib03/gus-artyk.html>.

wiednik, zatem czytelnik nie został całkowicie pozbawiony dostępu do tych czasopism. W czytelniku przy stanowiskach komputerowych mógł z nich skorzystać.

W 1976–2006 ubytkowano 2844 woluminy. Najczęstszą przyczyną strat w księgozbiorze były zagubienia i zniszczenia książek przez czytelników. Biblioteka corocznie dokonywała też przeglądu i selekcji księgozbioru, oceniając stopień jego wykorzystania, przydatności, aktualność oraz stan techniczny.

Księgozbiór Biblioteki był gromadzony przede wszystkim w drodze zakupu oraz darów. Zakupy były finansowane ze środków Instytutu (fundusze z badań statutowych prowadzonych w Instytucie związane z tematami prac badawczych, dotacji KBN), badań własnych wyodrębnianych ze środków wydziałowych, funduszu dydaktycznego. Ogromne wsparcie dla księgozbioru w ciągu ostatnich kilku lat BFW otrzymała od dr Katarzyny Jastrzębskiej, która przeznaczyła część swojego grantu na zakup książek z dziedziny translatoryki i konfrontacji języków słowiańskich.

Tabela 3. Kwoty na zakup książek (2000–2006)

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kwota w zł	8.910,55	8.944,38	8.868,98	6.090,05	4.551,33	4.550,84	6.044,86
Liczba woluminów z zakupu	171	152	277	207	133	149	181

Coraz wyższe ceny książek, zwłaszcza rosyjskich wpłynęły na ograniczenie ilości kupowanych egzemplarzy. Taniej można było nabyć książki rosyjskie na Międzynarodowych Targach Książki w Warszawie, kiedy rosyjskie księgarnie i wydawnictwa sprzedawały swoje publikacje po cenach promocyjnych⁹. Instytucjami, w których Biblioteka najczęściej zaopatrywała się w książkę rosyjską były: Dział Importu ORPAN, International Publishing Service (IPS), CHZ ARS Polona, ABE Marketing, Księgarnia Wydawnictw Rosyjskich „Rusałka”, Słowiańska Księgarnia Wysyłkowa SLAVICA (stąd również książki białoruskie i ukraińskie), krakowska księgarnia Nestor. W latach 90-tych dostęp do wydawnictw rosyjskich zaczął być również możliwy dzięki księgarniom internetowym. Ten rodzaj informacji o książce i sprzedaży ułatwił biblio-

⁹ Np. podczas 49. Międzynarodowych Targów Książki w Warszawie w 2004, kiedy gościem honorowym była Rosja.

tekarzom śledzenie wschodniego rynku wydawniczego. Oferta stawiała się coraz bogatsza, niestety przy coraz skromniejszym budżecie biblioteki.

Od końca lat 90-tych wyraźnie zaznaczył się wzrost liczby darów. Dary, obok zakupów, stanowiły najczęstszą formę wzbogacania i uzupełniania księgozbioru. Biblioteka dzięki hojności swoich darczyńców urozmaiciła i znacznie powiększyła swoje zasoby. Często były to dary od osób prywatnych, instytucji. Na szczególną uwagę i podziękowania zasługują wielokrotnie darczyńcy przez lata związani z Biblioteką i Instytutem: prof. Stanisław Poręba, prof. Piotr Fast, prof. Maja Szymoniuk, dr Joanna Madloch, dr Maria Cyran, dr Halina Czuba, dr Wacław Mucha, Wiktor Bekisz.

Poza osobami prywatnymi dziesiątki i setki pozycji przekazały bezpłatnie instytucje, wśród których znalazły się m.in.: Zespół Szkół Ogólnokształcących w Żorach, Instytut Literatury im. T. Szewcenki Ukraińskiej Akademii Nauk, wydawnictwo „Pravda” (Moskwa), Biblioteka Główna Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Bydgoszczy, RSW „Prasa-Książka-Ruch”, Biblioteka Publiczna m. st. Warszawy.

Sporo ciekawych pozycji, trudnych do nabycia w księgarniach krajowych BFW otrzymała z Biblioteki Głównej UŚ. W większości były to książki uzyskane w drodze wymiany z zagranicznymi ośrodkami wydającymi publikacje rosyjskojęzyczne oraz *russica*.

Zagraniczna literatura stanowiła w BFW większość. Złożyło się na nią głównie piśmiennictwo w języku rosyjskim, ale również książki wielojęzyczne (zbiory prac różnych autorów, materiały konferencyjne etc.).

W zbiorach Biblioteki znajdowały się również tzw. książki stare, wydane w XIX wieku oraz na początku XX wieku. Były to książki w języku rosyjskim, głównie literatura piękna oraz wydawnictwa słownikowe. Wśród nich znalazło się wiele dzieł zebranych pisarzy rosyjskich, np. M. Leskowa (1902–1903), M. Gogoła (1900), M. Sałtykowa-Szczedriny (1905).

Księgozbiór Biblioteki stanowiły głównie tradycyjne książki drukowane i czasopisma. Biblioteka nie posiadała zbiorów specjalnych w postaci nowoczesnych nośników (płyty audio, video, dyski optyczne etc.). Pojedyncze CD-ROMy stanowiły dodatki do podręczników, słowników. Dostęp do baz danych (bibliografie, czasopisma on-line) Biblioteka zapewniała przez stronę WWW Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego¹⁰, skąd czytelnicy mogli skorzystać m.in. ze specjalistycznych bibliograficznych baz danych, np. *Index Translationum*, *Bibliographie Linguistics*, *MLA*, *Arts and Humanistes Citations Index*.

¹⁰ www.bg.us.edu.pl.

Udostępnianie zbiorów i ich użytkownicy

Biblioteka zawsze była wysoko oceniana przez swoich użytkowników. Studenci i pracownicy, nie tylko związani z Instytutem Filologii, doceniali zgromadzony księgozbiór oraz zwracali uwagę na fachowość udzielanych informacji¹¹. Biblioteka IFW była główną biblioteką, w której zaopatrywali się w księgozbiór specjalistyczny studenci rusycystyki, czy szerzej pojętej slawistyki. Poszukując w niej literatury kierunkowej (filologia), odnajdywali w niej również książki z innych dyscyplin. Dzięki obecności w elektronicznym katalogu dostępnym dla każdego, wzrosło również zainteresowanie zasobami BFW wśród czytelników niezwiązanych z UŚ.

Jednym z podstawowych zadań biblioteki jest udostępnianie zbiorów i informacja o nich realizowane w czytelni i wypożyczalni. Największa aktywność czytelników przypadła na 1984–1986 (średnio 60 woluminów na jednego czytelnika rocznie). Od lat 90-tych BFW wypożyczała ponad 8 tys. woluminów w ciągu roku.

Tabela 4. Rejestr czytelników i wypożyczeń (1996–2006)

Rok	Liczba zarejestrowanych czytelników	Liczba wypożyczeń
1996	819	6.714
1997	881	7.148
1998	928	8.239
1999	898	9.301
2000	843	7.841
2001	800	8.866
2002	825	8.856
2003	821	9.492
2004	865	8.417
2005	926	7.713
2006	891	7.822

¹¹ Na podstawie wyników badań ankietowych przeprowadzonych na początku roku akademickiego 1995/1996 przez Autorkę. Badaniami objęto 173 respondentów, z czego 82% stanowili studenci (w tym 50% studenci filologii rosyjskiej).

Najliczniejszą grupą użytkowników BFW byli studenci filologii rosyjskiej oraz języka rosyjskiego i języków wschodniosłowiańskich. Inną aktywną grupą czytelników byli studenci slawistyki oraz polonistyki. Pracownicy naukowo-dydaktyczni stanowili 10% wszystkich użytkowników. Często też z zasobów BFW korzystali uczestnicy konkursów i olimpiad językowych, maturzyści, którzy poszukiwali tu literatury rosyjskiej w języku oryginalnym.

Tabela 5. Struktura użytkowników zarejestrowanych w BFW (2000–2006)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Pracownicy naukowci	93	86	90	76	71	85	82
Studenci	710	681	698	711	762	804	776
Inni	40	33	37	34	32	37	33
Razem	843	800	825	821	865	926	891

BFW zaspokajała potrzeby swoich użytkowników w sposób zadowalający, chociaż coraz częściej pojawiały się uwagi o niewystarczającej liczbie podręczników i małym dopływie nowości¹². W latach 80-tych podstawowe podręczniki i słowniki były kupowane w kilkunastu, a nawet kilkudziesięciu egzemplarzach. Od kilku lat było to już niemożliwe ze względów finansowych. Ograniczone środki finansowe pozwalały na zakup nowości głównie w jednym egzemplarzu, który najczęściej trafiał do czytelnika. Dodatkowe egzemplarze pochodziły z darów od studentów, którzy po ukończeniu studiów przekazywali swoje podręczniki Bibliotece.

Działalność dydaktyczno-informacyjna

Oprócz udostępniania zbiorów, Biblioteka realizowała kolejne zadania poprzez udzielanie informacji o posiadanych zbiorach, rodzajach katalogów i sposobie korzystania z nich. Bibliotekarze służyli pomocą w dotarciu do opracowań bibliograficznych oraz w efektywnym wykorzystaniu tych źródeł. Wśród zadań Biblioteki IFW jako biblioteki naukowej był również obowiązek kształcenia czytelniczego studentów. Funkcję tę BFW realizowała w ramach corocznych zajęć z przysposobienia bibliotecznego dla studentów pierwszych lat studiów. Studenci byli zapoznawani z Biblioteką, swoimi prawami i obowiązkami jako czytelników, a dzięki praktycznym zajęciom uczyli się sprawnie korzystać z katalogów tradycyjnych i OPAC. Pracowni-

¹² Na podstawie wyników badań ankietowych przeprowadzonych na początku roku akademickiego 1995/1996 oraz 2005/2006 przez Autorkę.

cy Biblioteki szkolili również studentów przygotowujących swoje prace dyplomowe w zakresie bibliografii, wskazywali odpowiednie źródła bibliograficzne, uczyli ich wykorzystania, służyli pomocą w opracowaniu przypisów i bibliografii załącznikowej.

Biblioteka IFW przez szereg lat współpracowała też z Instytutem Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UŚ, umożliwiając odbycie praktyk zawodowych dla studentów bibliotekoznawstwa.

Oprócz działalności usługowej i dydaktycznej Biblioteka pełniła też rolę popularyzatora wiedzy o języku, literaturze i kulturze Słowian Wschodnich. Biblioteka informowała o swoich nabytkach nie tylko poprzez OPAC czy tradycyjne katalogi kartkowe. Na tablicy ogłoszeń były prezentowane co miesiąc wykazy nowości, a zainteresowanym czytelnikom wysyłano takie wykazy drogą elektroniczną.

Biblioteka organizowała liczne wystawy tematyczne, okolicznościowe, wykorzystując do tego celu zbiory własne. W czytelni i wypożyczalni były eksponowane nowości, pozycje szczególnie polecane. Organizowano również wystawy publikacji pracowników Instytutu, prezentując w ten sposób dorobek IFW.

W ostatnich latach zorganizowano wystawy dotyczące życia i twórczości pisarzy rosyjskich, tłumaczy, ludzi związanych z kulturą Słowian Wschodnich. W XI 1991 podczas wizyty pisarza Grigorija Kanowicza i serii jego spotkań w Polsce, BFW zaprezentowała jego prace swoim użytkownikom. Podobne wystawy poświęciła m.in.: Stanisławowi Barańczakowi jako tłumaczowi, nobliście i doktorowi *honoris causa* Uniwersytetu Śląskiego – Josifowi Brodskiemu (V 2000), włoskiemu semiotykowi i znawcy kultury masowej Umberto Eco. Odbyły się również wystawy tematyczne, m.in. *Literatura rosyjska 1985/1992*, *Rusycystyka polska 1992*, *Święto kultury prawosławia i słowiańskiego piśmiennictwa* oraz wystawa dotycząca Białorusi. W 2000 przy współudziale Koła Naukowego Rusycystów zorganizowano wystawę *Encyklopedia duszy rosyjskiej*, a w IV 2001 *Niecodzienne spotkania z Ukrainą, Literatura białoruska i ukraińska w zbiorach BFW*.

Biblioteka wypożyczała też swoje zbiory innym instytucjom propagującym wiedzę o literaturze i kulturze rosyjskiej. W III 2006 udostępniła swoje zbiory na wystawę *Świat Fiodora Dostojewskiego* zorganizowaną w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Sosnowcu, poświęconą życiu i twórczości tego rosyjskiego pisarza.

Wśród prac realizowanych przez bibliotekę warto wymienić również działalność informacyjno-bibliograficzną. Od lat pracownicy BFW współtworzyli z Biblioteką Główną UŚ *Bibliografię dorobku pracowników Uniwersytetu Śląskiego*.

Bibliotekę IFW doceniła dwukrotnie Państwowa Komisja Akredytacyjna (2001, 2006), zwracając uwagę na wielkość i charakter księgozbioru, bogaty zbiór czasopism i rozbudowany katalog rzeczowy.

Użytkownicy BFW chwaląc jej księgozbiór, zwracali również uwagę na jej personel, dziękując mu za to, że stwarzał przyjazną atmosferę, zawsze ofiarnie służył pomocą i merytoryczną informacją. Podkreślił to m.in. prof. Stanisław Poręba w publikacji upamiętniającej 25-lecie istnienia Zakładu Historii Literatury Rosyjskiej, pisząc: „Dla nas, współczesnych, a wierzę, że i następnych pokoleń rusycystów, Biblioteka Instytutu pozostanie nadal skarbnicą wiedzy żywej, wciąż się wzbogacającej”¹³.

Biblioteka doczekała się też własnych opracowań. Pozostając w kręgu zainteresowań bibliologicznych, stała się przedmiotem prac semestralnych studentów Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UŚ. Analizowano zbiory Biblioteki metodami socjologicznymi i bibliometrycznymi¹⁴. Aby prześledzić stopień wykorzystania obcej literatury przez użytkowników BFW, przeprowadzono analizę zamówień z wypożyczalni w konfrontacji z opiniami pracowników wypożyczalni¹⁵. Powstała też praca omawiająca strategię marketingową na lata 1999–2002¹⁶. O historii i działalności Biblioteki jako jednej z bibliotek sławistycznych w Polsce pisał również Z. Gębołyś¹⁷.

Reasumując analizę trzydziestolecia BFW można stwierdzić, że pierwsze dwudziestolecie to okres intensywnego gromadzenia zbioru, a następne lata to czas pracy nad tym zbiorem, przede wszystkim jego opracowanie, melioracja oraz dążenie do skomputeryzowania biblioteki. Była to wyłożona praca całego personelu, który mimo tendencji zmierzającej do ograniczenia etatów, umiał podołać trudom – uporządkował i opracował księgozbiór, przeprowadził

¹³ S. Poręba: *Próba podsumowania. W: Idee i poetyki: ze studiów nad literaturą rosyjską*. Pod red. B. Stemczyńskiej. Katowice, 2002, s. 25.

¹⁴ B. Michta: *Analiza zbiorów bibliotecznych i potrzeb czytelniczych metodami socjologicznymi i bibliometrycznymi: (na podstawie Biblioteki Instytutu Filologii Wschodniosłowiańskiej i jej użytkowników)*. Praca magisterska napisana pod kier. M. Marszakowej-Szajkiewicz. Katowice, 1997 [maszynopis].

¹⁵ Badania przeprowadzono na początku 1996 r., analizując rewersy za okres styczeń–marzec (jest to czas zwrotów książek z kończącego się semestru oraz wzmożonych wypożyczeń na nowy semestr i przygotowań do prac egzaminacyjnych, co pozwoliło prześledzić zwroty książek i nowe zamówienia).

¹⁶ N. Kariczowska, P. Pawelec, P. Szranko: *Trzyletni plan marketingowy dla Biblioteki Instytutu Filologii Wschodniosłowiańskiej*. Sosnowiec, 1999 [maszynopis].

¹⁷ Z. Gebolis: *Biblioteka Instituta Vostočnoslavjanskij filologii Silezskogo universiteta (Polša) na rubeže XX–XXI vekov*. W: *Biblioteka v kontekste istorii*. Moskva, 2005.

zalecane selekcje. Biblioteka potrafiła zapewnić swoim użytkownikom dostęp do bieżącej literatury rosyjskiej, rozszerzyła informację o swoich zbiorach dzięki katalogom elektronicznym (OPAC, NUKAT).

Specjalistyczny księgozbiór, choć w pewnym stopniu wykraczający poza specjalizację (filologia rosyjska), służył przez trzydzieści lat setkom studentów, pracownikom nauki. Korzystali z niego czytelnicy związani z UŚ, ale nie tylko. Dzięki informacji z katalogów centralnych i możliwości wypożyczeń międzybibliotecznych zasoby BFW trafiały do wszystkich zainteresowanych. Biblioteka, mimo trudnych sytuacji potrafiła utrzymać wysoki poziom usług bibliotecznych, życzliwa i kompetentna obsługa sprawiły, że w środowisku naukowym Biblioteka zyskała opinię instytucji przyjaznej czytelnikowi.

Abstract

The article is an attempt to summarize the 30-year long activity of the Library at the Faculty of Eastern Slavonic Studies at the University of Silesia. The history of the library was brought closer, the description of the book collection and its users was given. The attention was drawn to particular phases of development in individual decades between 1976 and 2006. It was pointed out how the library fulfilled its statutory functions and how it became the point of interest and bibliological research. Quoted statistical materials supplement the text.

